

fætning altsaa, at der ved Afhændelsen af det Gods, der hører til Grevskaber, Baronier og Stamhuse, ikke bliver Valg imellem de forskjellige Alternativer, enten Arvefæste efter de Vilkaar, som forhen have været sædvanlige, eller fuldstændig Eiendom, saaledes, at en vis Deel af Kjøbesummen bestaaer i en aarlig Afgift, som uforanderlig hviler paa Eiendommen, og endelig aldeles fri Eiendom, finder jeg at Bøndergodssets Afhændelse vanskeliggjøres, men naar der bliver Valg for Vedkommende derimellem, saa finder jeg, at der forsaavidt Intet er imod Forslaget at erindre. Derimod troer jeg, at der paa den anden Side bør sørges for, at den Kjøbesum, som erhverves ved et saadant Godssets Afhændelse, kommer virkelig Slægten tilgode, og at ikke den nærværende Besidder begunstiges paa sine Efterkommeres Regning. Jeg finder, at den Kjøbesum, hvortil det maatte tillades at afhænde Fideicommissgods, maa bestemmes med billigt Hensyn til den Forskjel, som er imellem fri Eiendom og Bøndergods, som skal bortkæstes, og til de Rettigheder, som Fæsteren allerede har, og de Billighedshensyn som tale for, at efter hans Død Børnene eller Svigerbørnene skulde kunne vente at faae Gaarden paa nogenlunde billige Vilkaar. Jeg troer, at disse Hensyn, netop hvor der er Spørgsmaal om Afhændelse af sige Godsfer, kunne komme i særdeles Betragtning. Jeg kan paa ingen Maade antage, at Ketsfærdigheden tilsteder, at man kan paanøde en Eier at tage disse Hensyn, som ikke streng Ketsfærdighed paabyder, naar han ikke selv finder det forgodt, skjøndt jeg troer, at de fleste Eiere, naar de afhænde Bøndergodsset, ville være meget villige til at tage disse Hensyn. Men naar Staten udøver sit Curatel for de Successionsberettigede Slægter ved at samtykke i Afhændelsen, vil den ved saaledes at udøve dette Curatel kunne tage Hensyn til den billige og fornustige Overveielse, som en Mand, naar han selv kunde handle, vilde bestemme sig efter. Et Fideicommis tilhører ikke nærværende Besidder, det tilhører Familien betragtet i sin Heelhed, ligesom f. Ex. det Gods, der tilhører et Embede, ikke tilhører den nærværende Besidder, men tilhører Embedet. Men den Slægt, som deler Eiendomsretten

over Godset med den nærværende Besidder, er ikke afsluttet endnu, og altsaa kan denne ikke handle paa en selvstændig Maade, derfor maa Staten træde til, og det er ogsaa Noget, som bestandig har været iagttaget. Staten maa her tage et billigt og fornustigt Hensyn, som Vedkommende selv maatte tage, hvis alle Medlemmer af Familien vare tilstede og Familien virkelig var sluttet. Den kan saameget mere tage foransorte billige Hensyn, som disse have meest hjemme mere en noget andesteds, paa Fideicommissgodsfer, og Fideicommissbestidderens tilkommende Slægt kan være meget vel tjent med at faae en billig, om end ikke en meget rigelig Erstatning for de Indtægter, den kan tabe ved Bøndergodssets Salg, siden den jo er udsat for, at den sieblifikkelige Besidder kunde bortkæste Godset paa en saadan Maade, at det kunde være den til betydeligt Afbræk for Efterkommere. Han kan tage en høj Indfæstningssum og smaa aarlige Afgifter, Noget, som meget ofte har viist sig paa sige Godsfer. Men naar man ogsaa finder, at man bør befordre Afhændelsen af Fideicommissgods, og at man ikke bør være for nøie regnende med Bederlaget, saa kan jeg dog paa ingen Maade antage, at man bør overlade dette Bederlags Bestemmelse, som er Familiens Eiendom, og som den nærværende Besidder blot kan have Indtægt af saalænge han lever —, at man bør overlade dette til ham selv. Dette har det ærede Udvalg just heller ikke gjort, men det har, forekommer det mig, ikke paa en fyldestgjørende Maade sørget for, at virkelig Bederlaget bestemmes paa en Maade, med hvilken vedkommende Slægt kan være tjent. Naar der blev udgivet en Lov i Uovereensstemmelse med den Indstilling, som her er gjort, vilde der være meget rigtig Leilighed for den nærværende Besidder til at gjøre sig Fordeel paa sine Efterkommeres Bekostning. Der opstilles vel den Sætning, at man om Personer, der befinde sig i en saadan Stilling som en Fideicommissbesidder, ikke kan formode, at der skulde finde noget svigagtigt Forhold Sted, men det vilde være betænkeligt, om man ved denne Leilighed vilde gaae ud fra en saa ubetinget Formodning om Vedkommendes Ketsfærdighed, en Forudsætning, som man ved andre Forholds Ordning